

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет журналістики
Кафедра мови ЗМІ

Затверджено
на засіданні кафедри мови ЗМІ
факультету журналістики
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

Завідувачка кафедри –
проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА

Силабус з навчальної дисципліни
«Культура публічного мовлення»,
яку викладають у межах
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«Усний переклад двох іноземних мов»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів
зі спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури
(переклад – включно), перша – англійська
за спеціальністю 035 – Філологія
галузі знань 03 – Гуманітарні науки

СИЛАБУС КУРСУ
«Культура публічного мовлення»

Назва дисципліни	«Культура публічного мовлення»
Адреса викладання дисципліни	Вул. Університетська, 1, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики, кафедра мови засобів масової інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність 035 – Філологія Галузь знань 03 – Гуманітарні науки
Викладач дисципліни	Яценко Андрій Миколайович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мови засобів масової інформації, заступник декана факультету журналістики з наукової і навчально-методичної роботи
Контактна інформація викладачів	andriy.yatsenko@lnu.edu.ua https://journ.lnu.edu.ua/employee/yatsenko-a-m Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, авд.209
Консультації з дисципліни відбуваються	Консультації в день проведення лекцій (за попередньою домовленістю) за адресою: вул. Генерала Чупринки, 49, авд. 209. Також можливі онлайн-консультації через Skype, Viber (для погодження часу онлайн-консультацій слід писати на електронну пошту викладача: andriy.yatsenko@lnu.edu.ua . Тел.: 0679039279.
Сторінка дисципліни	https://journ.lnu.edu.ua/employee/yatsenko-a-m
Інформація про дисципліну	«Культура публічного мовлення» є вибірковою дисципліною зі спеціалізації 035.041 – Германські мови та літератури (переклад – включно), перша – англійська за спеціальністю 035 – Філологія галузі знань 03 – Гуманітарні науки для освітньо-професійної програми «Усний переклад двох іноземних мов», яку викладаємо в 1 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс «Культура публічного мовлення» розроблено так, щоб надати здобувачам потрібні знання, навички, стратегії, які допоможуть критично аналізувати, оцінювати і створювати промови для різної аудиторії. Під час опанування цієї вибіркової дисципліни студенти здобудуть лінгвістичні, психологічні, етичні навички, які впливатимуть на їхніх реципієнтів.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Культура публічного мовлення» є формування у студентів основних навичок публічного виступу у різних середовищах через застосування вербальних та невербальних засобів комунікації, з акцентом на лінгвістичних, психологічних, риторичних, етичних аспектах. Цілі курсу: <i>Що:</i> студенти вміють створювати якісний публічний виступ <i>Як:</i> 1) шукати, обробляти й аналізувати інформацію для публічного виступу; 2) добирати термінологіку до різноматематичних виступів; 3) укладати словник нових значень під час підготовки до виступу; 4) структурувати власні промови; 5) активно використовувати парамову; 6) застосовувати різні техніки для зацікавлення слухачів. <i>Навіщо:</i> для того, щоб вміти готувати якісний публічний виступ не лише українською мовою, а й іншими мовами, що актуально для слухачів ОПП «Усний переклад двох мов» для популяризації іміджу України на міжнародній арені.

<p>Література вивчення дисципліни для</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с. 2. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. Посібн. / Олександр Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 240 с. 3. Джеймс Борґ. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Х. : «Ранок», 2024. 304 с. 4. Алан Піз, Барбара Піз. Мова рухів тіла. К. : «КМ-Букс», 2022. 416 с. 5. Олександр Красовицький. Комплект «Промови та звернення Президента України Володимира Зеленського». Х.: Фоліо, 2023. 3037 с. <p style="text-align: center;">Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нові слова та значення: словник / [уклад.: Л. В. Туровська, Л. М. Василькова]. К. : Довіра, 2009. 271 с. 2. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / [за ред. М. М. Пещак]. К. : Довіра, 2001. 3. Полюга Л. М. Повний словник антонімів української мови. К. : Довіра, 2006. 510 с. 4. Словник синонімів української мови : у 2 т. / [уклад.: А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук]. К. : Наук. думка, 1999–2000. 5. Словник фразеологізмів української мови / [уклад.: В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін.]. К. : Наук. Думка, 2008. 1104 с. 6. Словник паронімів української мови / упоряд. Олександра Сербенська. Львів : Апріорі, 2022. 392 с. 7. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. Олександри Сербенської : навч. посібн. Львів : Апріорі, 2023. 304 с. 8. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів : Апріорі, 2020. 280 с. 9. Джон Дарем Пітерс. Слова на вітрі : Історія ідеї комунікації. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2004. 302 с. 10. Конівіцька Т.Я. Підготовка до публічного виступу : практичний посібник для студентів-психологів. Львів, ЛДУ ДЖД. 2019. 133 с. 11. Савчук Р. Л. Культура усного публічного мовлення : хрестоматія до дисципліни / Руслана Любомирівна Савчук. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 58 с. 12. Джо Наварро. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Х. : Аргумент, 2021. 192 с. 13. Степура Андрій. WOW-виступи по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Х. : Моноліт-Bizz, 2018. 304 с. 14. Хорошевський Андрій. Промови, що змінили світ. Х. : Фоліо, 2019. 320 с. 15. Сторр Вілл. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. К.: Наш формат, 2022. 224 с. 16. Рон Кеппс. Як писати про війну. К.: Смолоскип, 2021. 180 с. 17. Лівін Марк. Сторітелінг для очей, вух і серця. К.: Наш формат, 2020. 184 с. 18. Гаврилов Сергій. Всі крапки над «і»сторією. Сторітелінг для сценаристів, письменників та блогерів. К.: Rabulum, 2019. 296 с. 19. Катерина Зарембо. Писати аналітику може кожен. Мистецтво переконливого тексту. К. : Віхола, 2021. 224 с. 20. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. К. : Наш формат, 2016. 256 с. <p style="text-align: center;">Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. URL: https://www.prostir.ua/?kb=yak-hotuvatysya-do-publichnoho-vystupu-porady-vid-uspishnyh-ekspertiv 2. URL: https://kwiga.com/ua/blog/pravila-uspishnogo-publichnoho-vistupu 3. Михайлова Наталія. Як підготуватися до публічного виступу. URL: https://www.linkedin.com/pulse/%D1%8F%D0%BA-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F-%D0%B4%D0%BE-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D1%83-nataliia-mykhailova
--	---

	<p>4. ФБ-сторінка кафедри мови ЗМІ. URL: https://www.facebook.com/kafedramovyzmi/</p> <p>5. Блог професора Пономарева. URL: https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/archives.html</p> <p>6. Яцимірська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформах. URL: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/article/view/10517</p>
Обсяг дисципліни	Вибіркову дисципліну «Культура публічного мовлення» викладаємо у першому семестрі, загальний обсяг – 3 кредити (90 год.). З них – 32 год. аудиторні (16 год. лекційних, 16 год. практичних занять) та 58 год. – самостійна робота.
Очікувані результати навчання	<p>Спецкурс дасть можливість молодим фахівцям <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні елементи вербального та невербального мовлення; • головні техніки мовлення (інтонаційний малюнок, мелодика, партитура тексту); • структуру та різновиди публічного виступу; • сучасні тенденції розвитку публічного мовлення. <p>У процесі навчання слухачі повинні набути певних знань, щоб <i>уміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • працювати над лексичним збагаченням власного мовлення; • оперувати модуляціями власного голосу; • аналізувати своє і чуже мовлення, виявляти відхилення від мовних норм; • правильно використовувати невербальні засоби спілкування; • виступати перед різною аудиторією, дотримуючись норм сучасної української літературної мови.
Ключові слова	Культура мови, норма, нормативність, комунікація, невербальне спілкування, риторика, промова, сторітелінг.
Формат дисципліни	Очний
Теми	Див. СХЕМУ ДИСЦИПЛІНИ, додану до силабуса
Підсумковий контроль, форма	Залік за результатами роботи на практичних заняттях.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із філологічних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки під час викладання курсу	Методи навчання: лекція, дискусія, рольова гра, групова робота, метод кейсів. Форми лекцій: лекція-діалог (запитання-відповіді), лекція-візуалізації проблеми (презентація навчального матеріалу на онлайн-платформах), лекція-разом (запрошення риторів). Під час практичних занять було використано елементи проблемно-орієнтованого та проєктно-орієнтованого навчання. Інтерактивні методи навчання: метод «Акваріум» та рольова гра, метод «Мозкової атаки», метод SKAMPER, кейс-метод, застосовано елементи онлайн-навчання (робота з онлайн-дошкою на платформі Padlet, Miro, Jamboard, Mentimetr, Sutori, Flip).
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедійний проєктор, доступ до мережі Інтернет, ноутбук, мобільний телефон чи планшет.

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінюємо за 100-бальною шкалою. Бали нараховуємо за такою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття, самостійна робота: 100% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 100 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів: 100 балів.</p> <p>Методи контролю: поточний контроль.</p> <p>Поточний контроль передбачає: усну відповідь, доповнення на практичному занятті + виконання завдання, що становить 5 балів за 14 практичних і по 15 балів за дві практичних. За 16 практичних занять – 100 балів.</p> <p>Завдання на практичні – це письмові роботи, відеороботи, аудіороботи: студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, промова, наукові тести та ін.), а також подкаст, невеликий відеоматеріал.</p> <p>Найосновніша вимога – академічна доброчесність: Роботи студентів повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів – академічна недоброчесність. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування.</p> <p>Відвідування занять є важливою частиною навчання. Студенти повинні відвідати усі лекції і практичні заняття з курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів виконання завдань (письмових робіт, презентацій, доповідей), представлення проектів.</p> <p>Література. Усю літературу, яку студенти не знайдуть самостійно, може надати викладач. Рекомендуємо також студентам залучати літературу для виконання завдань, яку вони знайдуть самостійно.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуємо усі бали, набрані упродовж семестру (поточне опитування, самостійна робота (аналітична стаття, есе, подкаст, відео, тестові завдання).</p> <p>Обов'язковою є присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<p>Залік виставляємо на основі балів за поточну успішність.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Схема дисципліни

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання	Термін виконання
1 тиждень, 2 тиждень (4 год.)	<p>Тема 1. Вступна лекція.</p> <p>Культура публічного мовлення як показник інтелекту.</p> <p>1. Структура, навчальні цілі, зміст курсу.</p> <p>2. Базові засади курсу. Зв'язок з іншими освітніми компонентами.</p> <p>3. Значення курсу у системі філологічної освіти студентів факультету іноземних мов.</p> <p>4. Головна література до курсу.</p>	Лекція / Практичне заняття	<p>Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с.</p> <p>Джон Дарем Пітерс. Слова на вітрі : Історія ідеї комунікації. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 302 с.</p>	<p><i>Опрацювати літературу до теми 1 курсу «Культура публічного мовлення».</i></p> <p><i>Підготувати есе обсягом до 2 сторінок на тему:</i></p> <p><i>«Сократ та Ісус Христос: засади спілкування» (за книгою Дж. Пітерса «Слова на вітрі») (8 год.).</i></p>	6 днів
3 тиждень, 4 тиждень (4 год.)	<p>Тема 2. Проблеми культури мови в ЗМІ.</p> <p>1. К у л ь т у р а м о в и .</p> <p>Основні комунікативні ознаки культури мовлення. Типи мовлення.</p> <p>2. П о н я т т я н о р м и .</p> <p>Структурно-мовні типи норм.</p>	Лекція / Практичне заняття	<p>Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с.</p> <p>Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. Посібн. / Олександр Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 240 с.</p> <p>Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів : Априорі, 2020. 280 с.</p>	<p><i>Опрацювати літературу до теми. Тестові завдання з роділу 3 (за книгою Марії Яцимирської “Культура мови журналіста”) (8 год.).</i></p>	6 днів

	<p>Літературна норма, її головні ознаки.</p> <p>3.Л і т е р а т у р н а м о в а . Орфоепічна правильність мовлення.</p> <p>Г р а м а т и ч н а правильність мовлення.</p> <p>4. Багатство й різноманітність мовлення.</p> <p>Стилістичні фігури як способи увиразнити публічне мовлення.</p>				
5 тиждень, 6 тиждень (4 год.)	<p>Тема 3.</p> <p>Орфоепічні норми української літературної мови.</p> <p>1.Поняття орфоепічної норми.</p> <p>Імперативні (обов'язкові) та диспозитивні.</p> <p>2.Сучасні орфоепічні словники, їх характеристика.</p> <p>3.Словесний наголос. Вільний, рухомий наголос як характерна ознака української вимови.</p> <p>4.Синтагматичне</p>	Лекція / Практичне заняття	Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с. Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / [за ред. М. М. Пещак]. К. : Довіра, 2001.	<p><i>Продекламувати уривок улюбленого тексту.</i></p> <p><i>Опрацювати передмову до Орфоепічного словника української мови.</i></p> <p><i>Виписати словникові статті до 15 слів (6 год.).</i></p>	6 днів

	<p>членування речення, логічний і емоційно-експресивний наголос.</p> <p>5. В а р і а н т н е наголошування слів. Наголос у складних і складноскорочених словах.</p> <p>6. Типові акцентуаційні помилки в усному мовленні журналістів, політиків, дипломатів.</p>				
7 тиждень, 8 тиждень (4 год.)	<p>Тема 4. Голос і звуки рідної мови як визначальні чинники успішного публічного мовлення.</p> <p>1. Людський голос як феномен культури.</p> <p>2. Слухати–чутти–мовчати як важливі елементи теорії і практики спілкування.</p> <p>3. Основні параметри милозвучності української мови.</p>	Лекція / Практичне заняття	<p>Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів : Апріорі, 2020. 280 с.</p> <p>Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с.</p>	<p><i>Написати есе обсягом до 2 сторінок на тему «Що для мене означає «слухати» і «чутти»».</i></p> <p><i>Опрацювати розділ 1 «Людський голос як феномен» з книги Сербенської «Голос і звуки рідної мови» (8 год.).</i></p>	6 днів

9 тиждень, 10 тиждень (4 год.)	Тема 5. Парамова як невіддільний компонент сучасного публічного мовлення.1. Жести. 2. Рухи голови і тіла. 3. Правила зорового контакту. 4. Міміка. 5. Дотики (haptics). 6. Особливості парамови відомих публічних осіб (В. Зеленський, О. Сирський, А. Юраш та ін.).	Лекція / Практичне заняття	Конівіцька Т.Я. Підготовка до публічного виступу : практичний посібник для студентів-психологів. Львів, ЛДУ ДЖД. 2019. 133 с. Савчук Р. Л. Культура усного публічного мовлення : хрестоматія до дисципліни / Руслана Любомирівна Савчук. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 58 с. Джо Наварро. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Х. : Аргумент, 2021. 192 с. Алан Піз, Барбара Піз. Мова рухів тіла. К. : «КМ-Букс», 2022. 416 с.	Проаналізувати особливості парамови Президента України Володимира Зеленського (на прикладі 10 виступів) (8 год.).	6 днів
11 тиждень, 12 тиждень (4 год.)	Тема 6. Підготовка до публічного виступу. 1. Структура публічного виступу: основні змістові аспекти. 2. Мовні експромти: особливості, цікавинки 3. Оратор і аудиторія: як встановити контакт з першої секунди. 4. Стилiстичні лайфхаки переконливого мовлення 5. Візуалізація виступу.	Лекція / Практичне заняття	Конівіцька Т.Я. Підготовка до публічного виступу : практичний посібник для студентів-психологів. Львів, ЛДУ ДЖД. 2019. 133 с. URL: https://www.prostir.ua/?kb=yak-hotuvaty-sya-do-publichnoho-vystupu-porady-vid-uspishnyh-ekspertiv (дата звернення: 20.08.2024.). URL: https://kwiga.com/ua/blog/pravila-uspishnogo-publichnoho-vistupu (дата звернення: 20.08.2024.). Михайлова Наталія. Як підготуватися до публічного виступу. URL: https://www.linkedin.com/pulse/%D1%8F%D0%BA-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%8F-%D0%B4%D0%BE-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D1%83-nataliia-mykhailova (дата звернення: 30.08.2024.). Степура Андрій. WOW-виступи по-українськи. Ноу-хау сучасного оратора. Х. : Моноліт-Bizz, 2018. 304 с. Хорошевський Андрій. Промови, що змінили світ. Х. : Фоліо, 2019. 320 с.	Ознайомитися з літературою до теми. Підготувати план майбутнього виступу на вільну тему (6 год.).	6 днів

13 тиждень, 14 тиждень (4 год.)	Тема 7. Жанри красномовства. 1. Соціально-політичний. 2. Соціально-побутовий. 3. Академічний. 4. Військовий. 5. Лекційний. 6. Судовий. 7. Церковно-богословський.	Лекція / Практичне заняття	Савчук Р. Л. Культура усного публічного мовлення : хрестоматія до дисципліни / Руслана Любомирівна Савчук. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 58 с. Яцимирська М. Г. Культура мови журналіста : навч. посібн. Львів : ПАІС, 2017. 168 с.	Продемонструвати приклади промов у сучасному інформаційному просторі за всіма жанрами красномовства (8 год.).	6 днів
15 тиждень, 16 тиждень (4 год.)	Тема 8. Мистецтво розповідати історії. 1. Поняття сторітелінгу в українському та закордонному дискурсі. 2. Різновиди сторітелінгу. 3. Компоненти сторітелінгу. Сім елементарних сюжетів. 4. Формула героя для цікавої історії. 5. Опорні пункти вдалого сторітелінгу.	Лекція / Практичне заняття	Сторр Вілл. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. К.: Наш формат, 2022. 224 с. Рон Кепс. Як писати про війну. К.: Смолоскип, 2021. 180 с. Лівін Марк. Сторітелінг для очей, вух і серця. К.: Наш формат, 2020. 184 с. Гаврилов Сергій. Всі крапки над «і»сторією. Сторітелінг для сценаристів, письменників та блогерів. К.: Rabulum, 2019. 296 с. Катерина Зарембо. Писати аналітику може кожен. Мистецтво переконливого тексту. К. : Віхола, 2021. 224 с. Олександр Красовицький. Комплект «Промови та звернення Президента України Володимира Зеленського». Х.: Фоліо, 2023. 3037 с.	«Герой моєї оповіді» (опис героя за пitalьником кийвської письменниці Олени Рижко) (6 год.).	6 днів

Розробник

доцент Андрій ЯЦЕНКО